

Kaoru Murakami¹ ile Ruşen Keleş Üzerine

Ruşen Keleş Hoca ile tanışıklığınız ne zamana dayanıyor? Yollarımız ne zaman keşitti? Ruşen Hoca'yla nasıl tanıştığınızı anlatabilir misiniz?

Kendisi ile 1990'ların başlarında Tokyo'da tanıştım. 1990 yılında üniversiteden mezun olup halen araştırmacı olarak görev yaptığım Institute of Developing Economies'de (IDE) çalışmaya başlamıştım. IDE, Japonya'nın Sanayi Bakanlığına bağlı, gelişmekte olan ülkeler üzerine araştırma yapan enstitü. Toplantıya katılmak için Tokyo'ya geldiğinde IDE'yi ziyaret etmişti hocam. O sırada kendisi ile tanışma fırsatı buldum.

Ruşen Keleş Hoca'nın yaşantınıza ve kariyerinize nasıl bir katkısı oldu?

1994 Aralık-1996 Aralık arasında hem Türkçemi geliştirmek hem de yüksek lisans yapmak üzere IDE tarafından Ankara'ya gönderildim. Böylece Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinde hocamızın danışmanlığında önce misafir öğrenci, 1995 Şubat itibarıyla ise yüksek lisans öğrencisi olma fırsatı edindim. Kaldığım süre boyunca benimle hep yakından ilgilendi ve yardımını hiç esirgemedi. Belki benim çekingen oluşumu fark etmişti. Çünkü istediğim zaman odasına uğrayabileceğimi her fırsatta hatırlatırdı. Çekine çekine odasına uğrar, karşısına oturur, çay içerken hafızamda olan bütün Türkçe kelimeleri seferber ederek günlük hayatımı, araştırma konumu anlatmaya çalışırdım. Hepimizin bildiği üzere hocamız biraz acelecidir. Konuşmam daha bitmeden derdimin ve sorunumun ne olduğunu anlar, hemen çözüm bulur ve “o konu için şu kişi ile görüşün” diyerek söz konusu kişiyi arayıp randevu alırdı.

Ankara'daki ikinci senemde, kadının çalışma hayatına katılım süreci ile namus kavramı arasındaki etkileşimi tez konusu olarak seçtim. İzmir'in gecekondu bölgesinde ihracata yönelik tekstil sektöründe fason üretim yapan dikiş atölyelerinde çalışan kadın işçilerle görüşmelere başladım. Ankara ve İzmir arasında mekik dokumaya başladığımdan daha seyrek okula gidiyordum.

---

¹ Institute of Developing Economies (IDE, Ajiken), Araştırmacı

Kavramsal çerçeve kurmak için feminist çalışmalarından daha çok yararlandım. Böyle olunca hem fiziksel olarak hem de bilimsel olarak hocamla ister istemez daha az görüşmeye başladım diyebilirim. Yine de her görüştüğümüzde yakından ilgilenir ve geniş perspektiften yol gösterirdi. Ankara'daki hayatıma önce emekleyerek başladım, sonra düşe kalka yürüyerek devam ettim. Ama her aşamada hocamın ilgisini ve koruyuculuğunu hissettim.

Ruşen Hoca ile ilgili aklınıza gelen bir anıyı anlatır mısınız?

Bildiğiniz üzere hocamız eski öğrencileriyle vakit geçirmeye değer verir ve yoğun programı arasında zaman ayırır. Ankara'daki ilk yılımda TODAİE'den eski öğrencileriyle yakın arkadaş olduk ve hocamızla beraber toplanırdık. Yaz akşamlarında Mülkiyelilerin bahçesinde otururduk. Konuşulanların hepsini takip edememe rağmen hocamızın ve arkadaşlarımla yarattığı o dostça ve sıcak ortamda çok rahat ve mutlu idim. Her yabancı öğrencinin yaşayacağı, dil sıkıntısından kaynaklanan gerginliği üzerimden atabiliyordum.

Yine bildiğiniz üzere hocamız dil konusunda son derece titizdir, temiz ve net konuşur. Türkçem yetersiz olsa da kendisinin konuştuklarını nedense hepsini anlayabiliyordum (veya sanki birazdan anlayabilecektim gibi hissedirdim). Sofrada siyasetten Temel fikrasına, yazarlardan ortak tanıdıklarına kadar her konuda sohbet ederlerdi. En çok konuşulan ve hocamın favori konularından biri de dil ile ilgili konulardı. Böyle zamanlarda bana da küçük sorular sorardı, bir kelime veya deyimle ilgili. Sanki imtihan gibi, ama esprili bir imtihandı. Bir kez hobimiz hakkında konuşuyorduk. Piyano çalmayı sevdiğimi söyleyince hocam çalmak kelimesinin ikinci anlamını sordu ve benim piyanoyu nasıl "çalabildiğimi" sordu. Böyle zamanlardaki yaramaz küçük çocuk gibi gülen yüzü hala aklımda ve hatırladıkça gülümsüyorum.

Bunların dışında eklemek istediğiniz bir husus var mı?

Ankara'da geçirdiğim iki yıl daha sonraki çalışma hayatıma kesin ve olumlu iz bırakarak yolumu çizmemi sağladı. O zamanlardan kalan mutlu anılar zor günlerde beni yüreklendirir, güç verir ve motivasyon sağlar, ki o anıların merkezinde hocamız duruyor.

Katkınız için çok teşekkür ediyoruz.